

вові реалісти" критикували Гарвардську модель і закликали вивчати право як соціальний продукт, що виникає в результаті суспільних конфліктів і обслуговує соціальні інтереси та політику. Соціальні потрясіння 60-70-х рр. XX ст. принесли нові зміни у розвиток юридичної освіти. Суспільні рухи за права афроамериканців та жінок, проблеми навколишнього середовища додали нові курси до навчальних планів. У 1965 році за ініціативи президента Л.Джонсона була створена програма надання юридичних послуг незаможним клієнтам. З цією метою юридичні факультети почали створювати спеціальні адвокатські офіси. У рамках цих програм студенти вчать не тільки мислити правовими категоріями, але і представляти реальних клієнтів одночасно з навчанням на юридичному факультеті під керівництвом практикуючих юристів і викладачів [2].

Майбутні значні зміни в юридичній освіті, які вже почалися йтимуть у напрямі глобальних юридичних досліджень. Американські юридичні факультети розширюють свої навчальні програми для іноземних студентів, поступово приймають все їх на юридичні програми і направляють більше американських студентів на річне навчання в інші країни. Юридичні факультети в США почали в свій час з викладання виключно приватного права для підготовки випускників до приватної практики, але поступово розширили свої програми, включивши в них публічне право для підготовки до державної служби і практики на користь незаможних верств населення.

Література

1. Бігун В.С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі. – К. : Юстиніан, 2006. – 272 с.
2. Гордон Р. Юридична освіта в США: витоки і розвиток [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.law-edu.dp.ua.

ПРИНЦИП СВОБОДИ СЛОВА ТА ПРЕСИ У ПРАВОВІЙ НАУЦІ

Надзвичайно важливе значення для політичного життя й стабільного демократичного розвитку держави мають свобода слова й свобода преси. Свобода слова – одна з демократичних свобод, визначених Конституцією України. Вона передбачає висловлення незалежних поглядів та переконань як в усній, так і в письмовій формі, є ознакою демократичного суспільства.

Метою дослідження принципів свободи слова та преси є привернення уваги суспільства до гострих проблем, необхідності виявлення політиками толерантності до критики з боку засобів масової інформації, впровадження в законодавство положень про розрізнення фактів та оціночних суджень, які використовуються судами під час розгляду справ.

Свободу слова в Україні регламентують і понад сто нормативно-правових актів: Укази Президента, постанови Кабінету Міністрів України., Закони України "Про додаткові заходи щодо безперешкодної діяльності засобів масової інформації в Україні", "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів" тощо. Це питання є актуальним у зв'язку з тим, що воно стосується не тільки інформації або ідей, які сприймаються доброзичливо, байдуже або вважаються необразливими, а також і тих, що ображають, шокують або непокоять суспільство чи будь-яку частину населення – такі вимоги плюралізму, терпимості та широти поглядів, без чого, на думку Європейського суду з прав людини, не може розвиватися демократичне суспільство.

На засоби масової інформації покладено обов'язок правдиво й безпристрасно повідомляти громадськості будь-яку інформацію державне значення. Прийнята Радою Європи 1950 року Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (ЄКПЛ) стала першим міжнародним договором у сфері захисту прав людини. Саме завдяки діяльності Європейського суду, статті Конвенції набули подальшого розвитку, відобразивши сучасні європейські цінності й демократичні

досягнення. Україна ратифікувала Європейську конвенцію у 1997 році, відкривши особам, котрі перебувають під її юрисдикцією, доступ до Європейського суду з прав людини [1, с.4].

Зважаючи на практику Європейського суду з прав людини, свобода висловлення поглядів має розглядатися як невід'ємна гарантія функціонування демократії. Додержання цих принципів регулює стаття 10 ЄКПЛ, яка містить кілька основних незалежних елементів. Європейський суд із прав людини завжди нагадує про те, що гарантії захисту приватного особистого життя поширюються і на політичних діячів, а також членів їхніх родин, якщо, звісно, розповсюдження такої особистої інформації не викликоне міркуваннями громадського інтересу. У зв'язку з цим часто виникають позови державних чиновників і політиків через дифамацію. Так, справа "Українська Прес-Група проти України" стосувалася публікації в газеті "День" кількох статей із критичними висловлюваннями на адресу двох українських політиків[2, с.3].

Водночас принципи загального захисту репутації, честі, гідності поширюються на всіх осіб (відповідно й політичних діячів). Так, незважаючи на гарантії захисту свободи слова та преси, встановлені Європейським судом із прав людини, останній завжди нагадує про те, що така свобода не є абсолютною, а гарантії захисту приватного особистого життя поширюються і на політичних діячів, а також членів їхніх родин, якщо, звісно, розповсюдження такої особистої інформації не викликоне міркуваннями громадського інтересу. Така позиція суду свідчить про обстоювання ним принципу необхідності зіставлення особистої репутації з потребою відкритого обговорення політичних питань.

Європейський суд постійно наголошує, що, незважаючи на широкі гарантії захисту преси, остання не може переступати певні межі, зокрема, що стосується репутації, прав інших осіб і необхідності запобігання розголошенню конфіденційної інформації. Дотримання цього балансу свідчитиме про високу правову культуру та зріле демократичне суспільство кожної держави [3, с. 54].

Водночас потрібно відмітити дії влади назустріч європейським стандартам шляхом прийняття Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" від 23 лютого 2006 року, згідно з положеннями якого національні суди мають застосовувати практику Європейського суду як джерело права, що дає можливість представникам засобів масової інформації посилатися на встановлені судом стандарти, а саме на принципи свободи слова та преси

Отже, незважаючи на невелику кількість рішень, винесених проти України з приводу порушень статті 10 Конвенції, Європейський суд із прав людини підтвердив у них основні принципи свободи слова та преси, а також визнав факти існування в нашій державі певних проблем імплементації конвенційних стандартів. Разом з тим, коли дотримуються принципи свободи слова та преси, людина має свободу вибору, умови для саморозвитку, можливість самостійно приймати рішення, бути рівним у своїх правах з іншими членами суспільства.

Література

1. Федорова А. Основні принципи свободи слова та преси у світлі Європейської конвенції з прав людини / А.Федорова // Віче. – 2012. – № 11. – С. 3-9.
2. Ukrainian Media Group v. Ukraine. // Рішення від 29 березня 2005 р.
3. Прудник М. Свобода преси як вияв політичного розвитку / М. Прудник // Віче. – 2008. – № 1. – С. 54-55.

УДК34.037(043.2)

Павличенко Д.П.,

студент,
юридичний факультет,
Київський національний університет ім. Т.Шевченка, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В.Б., к.і.н., доцент

ІСТОРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ПРАВА НА ЖИТТЯ

Людство пройшло тривалий шлях розвитку, отримуючи дорогоцінний досвід у кожній сфері функціонування суспільства. Всі його періоди характеризувалися певними особливостями і цінностями. Так, на етапі зародження цивілізації, людське життя та свобода були далеко не в пріоритетах. А з розвитком самосвідомості, відбулося розуміння необхідності належного ставлення до цих цінностей, в тому числі, і з боку керівної верхівки. Починалося все з мирних зібрань, на яких громада могла висловити своє незадоволення порушенням її прав, а отримало своє продовження у можливості брати участь у законотворчому процесі. В цьому контексті, варто відзначити істотний вклад римлян в розвиток європейської цивілізації. Так у III ст. у Стародавньому Римі до законо-